

Obchodzone 11 listopada Święto Niepodległości jest polskim świętem państwowym upamiętniającym odzyskanie przez Polskę niepodległości. Uwolnienie kraju z jarzma zaborców nastąpiło po 123 latach trwania zniewolenia.

W naszej szkole uroczystości 101. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę współorganizowane były z Urzędem Gminy w Birczy oraz GOK, SiT i połączone z podsumowaniem projektu „Tolerancja i Niepodległość”. Rozpoczęły się uroczystą Mszą Świętą za Ojczyznę, w czasie której ze wzruszeniem wysłuchaliśmy pięknej homilii Księdza Proboszcza. Następnie wszyscy zebrani udali się przed budynek GOKSiT w Birczy. Po wspólnym odśpiewaniu hymnu państwowego Pani dyrektor Magdalena Tyczyńska powitała wszystkich przybyłych gości. Przedstawiła krótko ideę projektu „Tolerancja i Niepodległość” realizowanego przez naszą szkołę oraz Stowarzyszenie „Tworzymy lepszą przyszłość” w ramach Programu: Czuwamy! Pamiętamy! Fundacji „ORLEN – DAR SERCA”. Autorem projektu był Pan Grzegorz Piwowarczyk, koordynatorami Pani Anna Dudek i Pan Grzegorz Piwowarczyk, zaś koordynatorem z ramienia UG w Birczy była Pani Jadwiga Haber – Słowińska. Głównym parterem w realizacji projektu był Urząd Gminy w Birczy wraz z GOK, SiT w Birczy. Patronat honorowy nad projektem objęło Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu.

Ideą projektu było przywrócenie lokalnej społeczności pamięci o wydarzeniach z Birczy i okolic z okresu odrodzenia Państwa Polskiego w 1918 roku. Pragnęliśmy również upamiętnić działalność Stanisława Szubera – zasłużonego obywatela Birczy, który w ciągu swojego życia pełnił szereg ważnych funkcji: wójta gminy Bircza, sekretarza gminy Bircza, komendanta Ochotniczej Straży Ogniowej w Birczy, prezesa Towarzystwa Szkoły Ludowej w Birczy, przewodniczącego Zarządu Kasy Stefczyka w Birczy. Jego działalność charakteryzowała się wielkim oddaniem Polsce. To on, po klęsce Austro – Węgier w czasie I wojnie światowej, zainicjował istnienie tzw. republiki birczańskiej przez zorganizowanie zebrania polskich, ukraińskich i żydowskich mieszkańców Birczy i okolicznych wsi i zachęcenie ich do jedności połączenia sił w celu ochrony przed zrewoltowanymi bandami chłopskimi oraz wracającymi z frontu i obozów żołnierzami rosyjskimi armii CK. Następnie, po odsunięciu zagrożenia wojną polsko – ukraińską na obszarze gminy Bircza i zapewnieniu bytu miejscowej ludności w wyniku działalności trójnarodowej Tymczasowej Komisji Rządzącej, doprowadził do włączenia tejże republiki w skład odrodzonej Polski.

Rys historyczny dotyczący wydarzeń z przełomu 1918 i 1919 roku przedstawił dr Grzegorz Klebowicz z Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu, który w sposób klarowny i zrozumiały ukazał wyjątkowość sytuacji narodowościowej i politycznej, jaka zaistniała na obszarze gminy Bircza na przełomie 1918 i 1919 r. Doktor Klebowicz zwrócił uwagę, że dzięki porozumieniu

mieszkańców zainicjowanemu przez Stanisława Szubera, ówczesna wojna polsko – ukraińska, która toczyła się między innymi w Przemyślu i Lwowie, ominęła obszar naszej gminy.

Następnie uroczyste została odsłonięta tablica poświęcona polskim, ukraińskim i żydowskim mieszkańcom Gminy Bircza – na czele ze Stanisławem Szuberem – oraz członkom Tymczasowej Komisji Rządzącej, którzy w godzinie odrodzenia Państwa polskiego na przełomie 1918 i 1919 roku potrafili zjednoczyć się w celu ochrony lokalnej społeczności i zapewnienia jej pokoju. Odsłonięcia tablicy dokonali: Pan Grzegorz Gągola – Wójt Gminy Bircza, Pan dr. Grzegorz Klebowicz – członek Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu, Pan Jerzy Góralewicz – Sekretarza Powiatu Przemyskiego i Prezes Zarządu Oddziału Gminnego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej w Birczy oraz Pani Dorota Mazurek – wiceprezes Stowarzyszenia „Tworzymy lepszą przyszłość”. Ksiądz prałat Stanisław Kot poświęcił tablicę i odmówił krótką modlitwę. Następnie zaproszeni Goście złożyli przed tablicą kwiaty i zapalili znicze.

Kolejna część uroczystości odbyła się na Starym Cmentarzu. Tam przy odnowionym grobie Stanisława Szubera głos zabrał Pan Grzegorz Piwowarczyk – Prezes Stowarzyszenia „Tworzymy lepszą przyszłość”, który w krótkim wystąpieniu przedstawił życiorys i dokonania Zmarłego. Następnie głos zabrał Pan Jerzy Góralewicz, który również odniósł się do działalności Stanisława Szubera. Wiersz poświęcony Bohaterowi, który był Komendantem Ochotniczej Straży Ogniowej w Birczy w 1929 roku odczytała, w imieniu wszystkich strażaków, pani Agata Lalik. Aby oddać hołd zmarłemu 76 lat temu Strażakowi zawyła syrena. Równie wzruszającą chwilą było odczytanie przez Panią Jadwigę Haber – Słowińską aktu przekazania opieki nad nagrobkiem Stanisława Szubera oraz Jadwigi Gutman na ręce uczniów SP w Birczy. Po złożeniu przez gości zniczy na nagrobku w szyku wszyscy zebrani udali się do GOKSiT w Birczy, gdzie uczniowie naszej szkoły przedstawili piękny montaż słowno – muzyczny „Opowiedz nam Historio...” przygotowany przez Panią Dorotę Mazurek oraz Pana Grzegorza Kwaśnickiego. Następnie wszyscy zebrani z zachwytem obejrzeli poloneza zatańczonego przez uczniów klas szóstych i siódmych. Po występach artystycznych Pani Anna Dudek – wicedyrektor naszej szkoły podsumowała projekt „Tolerancja i Niepodległość”. Przypomniała, iż w ramach projektu zrealizowane zostały następujące działania: odnowienie nagrobka Stanisława Szubera, ufundowanie tablicy pamiątkowej ku czci mieszkańców gminy Bircza żyjących na przełomie 1918 i 1919 roku, przygotowanie wystawy tematycznej oraz przeprowadzenie zajęć edukacyjnych dla uczniów. Podziękowała wszystkim Darczyńcom –zarówno instytucjom jak i osobom prywatnym, za zaangażowanie i pomoc w realizacji projektu.

Ostatnim punktem programu było obejrzenie wystawy „Bircza w godzinie Niepodległości – dokumenty i portrety mieszkańców” przygotowanej przez Pana Grzegorza Piwowarczyka i Karolinę Kowalską. Wizerunki mieszkańców sprzed stu lat pochodzą z jednego zdjęcia wykonanego w Birczy 3 maja 1917 roku.

Na uroczystości Poczty wystawiły:

- Koło Gminne Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Birczy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Birczy,
- Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Bronisława Markiewicza w Leszczawie Dolnej
- Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Birczy,

Asystę honorową – przy tablicy pamiątkowej wystawili strażacy z OSP w Birczy i Harcerze Harcerstwa Polskiego Chorągiew Podkarpacka Hufiec Ziemi Przemyskiej im. Orłat Przemyskich z drużyny działającej przy Szkole Podstawowej im. mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Birczy.

W uroczystości udział wzięli: Ks. Stanisław Kot – dziekana Dekanatu Birczańskiego wraz z księżmi wikariuszami, Wójt gminy Bircza Pan Grzegorz Gagola, Pan Jerzego Góralewicz – sekretarza Powiatu Przemyskiego i prezesa Zarządu Oddziału Gminnego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej w Birczy, Pan Wojciech Bobowski – radny Powiatu Przemyskiego, Radni Rady Gminy Bircza: Pan Grzegorz Kwaśnicki, Pan Krzysztof Poczynek, Pan Stanisław Chrobak, asp.szt. Dariusz Majewski, Pan Zbigniew Kopczak – Nadleśniczy Nadleśnictwa Bircza wraz z zastępcą – Panią Urszulą Kapuścińską i pracownikami, Pan Andrzej Atamańczuk – komendant Gminnego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej Birczy, Pan Artur Brożyniak – historyk Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie, Pan Grzegorz Klebowicz – członek Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu, sołtysi, kierownicy oraz pracownicy jednostek organizacyjnych Gminy Bircza, Dyrektorzy Szkół, Nauczyciele, Rada Rodziców na czele z panią Agatą Lalik – Przewodniczącą Rady Rodziców, uczniowie klas wojskowych Liceum Ogólnokształcącego w Birczy oraz uczniowie i harcerze ze Szkoły Podstawowej w Birczy, a także mieszkańcy Birczy i okolic.

Na zakończenie uroczystości głos zabrała Pani Magdalena Tyczyńska – dyrektor Szkoły Podstawowej w Birczy, która jeszcze raz podziękowała wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do przygotowania uroczystości oraz tym, którzy wzięli niej udział.